

Feilaktig om MTB-ene

Av Ove Sten Olsen, pensjonert kontreadmiral. Sjef for Sjøstridskreftene i Nord-Norge 1993- 1996.

Forsvarsstudien og innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg synliggjør at det norske forsvaret i fremtiden ikke vil få noen reell forsvarsverdi

Forslaget om ikke å ta i bruk Forsvarets nye Skjold- klasse MTB-er har dannet inntrykk av at dette er en feilinvestering som Forsvaret ikke vil ha. Forslaget vil dessuten bety en drastisk reduksjon av Forsvarets evne til suverenitetshevdelse, myndighetsutøvelse og episode- og krisehåndtering langs kysten og i våre havnære områder.

Forsvarssjefen begrunner sitt forslag med at det ikke er operativt bruk for MTB-ene og hevder til overmål at anskaffelse av MTB-ene i sin tid ble vedtatt av Stortinget mot Forsvarets ønske.

Forsvarspolitisk utvalg synes ukritisk å ha godtatt disse påstandene og hevder at Skjold-klassens fremste egenskap: å kunne senke store overflatefartøyer med langtrekkende missiler, like godt kan ivaretas av fregatter, ubåter og jagerfly.

En merkverdig begrunnelse. På lik linje med slike kamphenheter kan selvfølgelig MTB-ene angripe, skade og kanskje senke store overflatefartøy. Dagens trusselvurdering er imidlertid ikke faren for invasjon, verken over sjø eller land, men at sikkerhetspolitiske problemer i nordområdet kan utvikle seg til kriser og episoder hvor Norges evne til krisehåndtering kan avgjøres av de virkemidler man har til rådighet.

Forsvar mot mulige terroraksjoner langs kysten eller på kontinentalsokkelen, er en annen del av dagens trusselbilde. Internasjonale kriser med behov for sjømilitær innsats er et tredje aspekt.

Skjold-klassens egenskaper gjør dem velegnet i alle disse scenariene med sin militære kapasitet, store mobilitet og fleksibilitet. MTB-ene er derfor like relevante i dagens trusselbilde som i den kalde krigens dager. Når det henvises til at Skjold-klassen er utviklet med bakgrunn i den kalde krigens trusselscenarier, spesialisert for antiinvasjonsrollen og derfor lite anvendelige i andre roller, så er det i beste fall en fortegnet argumentasjon.

En styrke på fire norske MTB-er av den nåværende Hauk-klassen har to ganger de senere år vært ute i internasjonale oppdrag: høsten 2003 med patruljering, eskortering og beskyttelse av sivil skipsfart i Gibraltarstredet som en del av operasjon Active Endeavour, høsten 2006 som del av FN's fredsbevarende styrke med oppdrag å stanse våpensmugling til Libanon og hjelpe landet med å vinne tilbake nasjonal kontroll over territorialfarvannet. Begge ganger med internasjonale lovord over måten de løste oppgaven på.

Skjold-klassen er den nye generasjon MTB-er med kapasiteter som gjør fartøyene unike i mange sammenhenger. Med sin store fart og gode sjøgående egenskaper vil det kunne ta ca én time å forflytte seg fra skjærgården til de nærmeste oljeinstallasjonene med for eksempel spesialstyrker. Fartøyene utfyller Kystvakten ved at de hurtig kan være på plass når Kystvakten trenger forsterkninger. De har en våpen- og sensorutrustning som gjør dem i stand til å håndtere ulike trusler og til å være et kraftfullt element i en episode- eller krisehåndtering så vel som i en militær innsats dersom det skulle bli nødvendig.

Forsvarets tilstedeværelse i nord er viktig for å hevde suverenitet og utøve myndighet, for å vise vilje og evne til å ivareta norske interesser, for å forebygge konflikter og skape stabilitet.

Kystvaktens fartøyer utfører nødvendige fredstidsoppgaver. Fartøyene har imidlertid en begrenset evne til maktanvendelse for å håndheve norsk myndighet overfor fremmede fartøyer. I situasjoner hvor den politimessige utførelsen ikke strekker til, vil tilpasset militær maktbruk eller trussel om dette, kunne bidra til å få kontroll over en tilspisset situasjon før den utvikler seg til det verre, eller hindre at man maktesløst må resignere overfor fartøyer som ikke bryr seg om kystvaktens reaksjoner.

MTB-ene er det viktigste sjømilitære element for å kunne gjøre dette langs kysten og i våre kystnære områder. Det er derfor både ulogisk og grunnleggende feil å hevde at Forsvaret ikke har bruk for MTB-ene lenger. Å hevde at dette også er Forsvarets fagmilitære anbefaling, er like feil fordi de sjømilitære argumenter ikke er synliggjort. At Forsvaret har vært kronisk underfinansiert i forhold til de målsetninger Stortinget har fastsatt, er en ting. At denne underfinansieringen har medført at en rekke nødvendige elementer er tatt ut av Forsvarets portefølje, eller redusert i antall til under kritisk nivå, er en annen ting. At denne konsekvensen forsterkes dersom Forsvaret fortsatt underfinansieres, er en tredje ting og den faktor som vil være det utslagsgivende dersom MTB-våpenet forsvinner.

Dersom Stortinget følger forslaget om å utfase MTB-våpenet, signaliserer man at kongeriket Norge i fremtiden verken vil være villig til eller i stand til en adekvat krise- og episodehåndtering når fremmede fartøyer ikke respekterer norsk suverenitet eller myndighet.

Forsvarspolitisk utvalg fastslår riktignok at dagens forsvarsbudsjett er utilstrekkelig for å ivareta dagens utfordringer, at Forsvaret trenger 1 milliard ekstra og at dette bør komme i 2009. Militært sett er det for sent og for lite. Tallet burde vært 4 milliarder, og bevilgningene øke alt i år.

Mener man noe med de sikkerhets- og forsvarpolitiske ambisjoner som kommuniseres, så må de seks nye MTB-ene av Skjold-klassen være en selvfølgelig del av det nye Forsvaret. I tillegg og av samme årsaker bør Hauk-klassens seks moderniserte MTB-er være med videre. Ønsker man ikke å bevilge tilstrekkelig til å opprettholde Forsvarets evne til å ivareta de oppgaver Stortinget ønsker, ja så får man si det: at Forsvarer forvitrer og

at MTB-våpenet forsvinner av økonomiske grunner, ikke på grunn av, men på tross av Forsvarets behov.